

Ugeblad og Annoncetidende
 Ansvarshavende Udgiver:
 Otto Gornitzka. - Telefon 74.
 Trykt i Allinge Bogtrykkeri

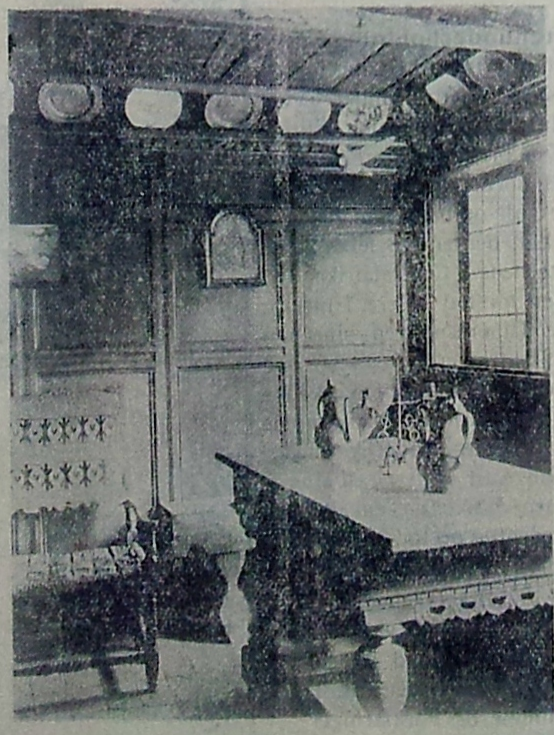
Udgaar i ca. 3500 Eksemplarer
 til alle Hjem i Allinge-Sandvig,
 Gudhjem, Østerlars, Hasle
 Olsker, Rutsker, Rø og Klemens.

Nr. 7 | Alm. Annoncer 10 Øre pr. mm, efterf. Gange 8 Ø. Forretningsann. 8 - - - - - 6 Ø. | **Fredag den 17. Februar** | Annoncer og lokalt Stof maa være indleveret senest 2 Dage før Bladet udgaar. | 1928

Fra Frilandsmuseet, der skal flyttes

Som bekendt har Dansk Folkemuseum fremsat en Plan om Anbringelse af Dansk Folkemuseum og Frilandsmuseum paa Statens Grunde mellem Frederiksberg Have og Pilealleen, altsaa ved Foden af Frederiksberg Slot. Hidtil har Dansk Folkemuseum og Frilandsmuseet været adskilte skønt de har samme Ledelse, men ingen af disse to Museer har haft ideelle Forhold at virke under. Frilandsmuseet har ved sin Beliggenhed i Lyngby i høj Grad været Stedbarn blandt vore Museer, idet dets afsides Beliggenhed har bevirket, at Besøget kun har været meget sløjt. Ved nu at lægge begge disse to interessante Samlinger ud paa Pladsen ved Frederiksberg Have skaber man den Enhed, som de bør have og giver dem Plads nok og en Beliggenhed, der vil gøre dem besøget i den Udstrækning som de fortjener. Det er Tanken at udforme Frilandsmuseet ved Frederiksberg Slot som en gammel dansk Landsby fra Fællesskabets Tid, idet de fleste af Frilandsmuseets kommende Bygninger jo oprindeligt er bleven til en saadan Landsby fra før Udskiftningen og bærer saa stærkt Præg heraf, at de for ret at forstaaes maa placeres under lignende Former som oprindeligt. Der vil saaledes efterhaanden som Frilandsmuseet fuldstændiggøres med de endnu manglende Bygningstyper genopstaa Billedet af Fortidens danske Landsby samtidig med, at de sidste Spor af de oprindelige Landsbyplaner udviskes ude i Landet. Vi bringer her et Par Billeder fra Frilandsmuseet. Det ene viser et Gaardinteriøre af Næsgaardene fra Skaane, det andet en Stue i den nordslesvigske Gaard fra Haderslevvegnen.

Forøvrigt vilde det næppe forringe Udbyttet af Danskundervisningen, om en eller to af Ugens Dansk-timer ligefrem anvendtes til Undervisning i Bornholmsk og Sammenligning mellem Dansk og Bornholmsk: snarere vilde Danskundervisningen vinde derved. Det var ikke mere end rimeligt, om vore Dagblade daglig eller i hvert Fald regelmæssigt bragte et Stykke paa Bornholmsk, omhandlende særligt bornholmske Tilstande og Rørelser paa Aands- og Kulturlivets Omraade, eller at vi havde et bornholmsk Tidsskrift. I Stedet for er vore Presseforhold saadan, at et af de bornholmske

Dagblade maa have fat i „en Ekspert i det bornholmske Sprog“ for at kunne meddele sine Læsere, at Harraslævan „ordret oversat“ betyder Harveslæden, medens samtlige Bladets landlige Læsere og mindst 75 pCt. af Læsere i Byen dog ved, at Harveslæden ordret oversat til Bornholmsk vilde hedde Harraslæn, og at en Slæva og en Slæ er to meget forskellige Ting. (Det første er Hunkøn, det sidste Hankøn).

Forinden vi kunde ønske os et saadant regelmæssigt kommende Stykke Bornholmsk, maatte der dog foretages et lille Arbejde og vedtages en ensartet, nogenlunde konsekvent og navnlig letlæselig Skrivemaade. Naar Bornholmerne mener, de ikke kan læse Bornholmsk, er det nemlig ikke alene det uvante, der volder Vanskelighederne, men ogsaa den meget forskellige og undertiden ret ubehjælpssomme Maade at skrive paa. At Sproget kan skrives letlæseligt, har Elna Schöne vist. Saa kan der maaske indvendes, at hun for Letlæselighedens Skyld har taget for store Hensyn til den tilvante danske Lydbetegnelse; men hun har utvivlsomt Ret i, at Simpelhed og Letlæselighed bør være det overvejende Hensyn.

Vi maa ikke mene, at vi ved en selv nok saa snildrig Sammenstilling af de til Raadighed staaende Tegn kan vise fremmede, hvorledes Bornholmsk lyder. Det er selvfølgelig kun for Bornholmerne, der skal skrives paa Bornholmsk, og vi læser det lettere og hurtigere, jo færre Tegn, der anvendes. Men Vanskeligheder er der, og saa længe hver løser dem paa sin Maade, vil det være besværligt og forbundet med Ærgerelser at læse Bornholmsk.

Åved Brev te Olskijærkebona!

Hvoddan gaared Jer henna i Olsker nu ded e Storm aa Raijn-sjask. Ded e vel lissom her, Folk hár en hel Del aa ploja inu. Aa i Dá ed et fárlit Vær, sa ja hár nojts me aa passa min Ko aa sysla mina Grisa, aa ded ble ja hal tilia færdier me, aa saa fijk ja Lyst te aa skriva te Jer for aa sporra, hvoddan I læver nu i desse urolie Tidarna. Allijnabona hár ju dorres aa nørta me baade Elektricitet aa Kommunestyre, men di Tijng lar I vel varra aa røra ver hos Jer. I hár ju et kraftijt Kommunalraad'e der inte ti jo? aa ded Elektriska kommer vel ijennem Jer æjle jert Sogn udan I sæl vil hár. Den traaløsa har I vel derner fraa gamla Tider, men hvoddan ed, e hon ente ver aa ble nogged gammeldás. Der kommer ju emmer Forbærjner paa ded traaløsa Omraaded, men der-

som hon e blev forældad, saa kaijn I ju fornja Abberáted. Der hár ju vad traaløs te læjne foreijn I fijk i Olskersen, men nok om ded, ded e nu livæl læjne sin, ja troer ded e trædeva Aar sijn, ja høre Jer snakka om a I hadde bodde traaløs aa Træskoavis, sa I hár ju hat monga Averterninjsmaader. I deijn traaløsa kommer Nyhedarna gjærna et Pár Dá forijn vi læser dom i Aavisan, men ja vil nu senna detta her til Aavisan fost, saa ska vi se om et Pár Dá, om inte ded røjer ijennem deijn traaløsa, lyttan men ætte. I hár ju et dajljit Forsamlingshus, aa der har I seddenen vakker Bettjænijn, en ræjtij gjesvassen en, ska ja lova for. Naar der e Jubilæumsfest æjle Venstremøde, saa ska Døttern hen aa pudsa Lámper, aa saa ska der somma Tider fyra fraa Formiddaijn aa. Naar en Foreijn læjer Lokálarna, aa di vil lá fyrad aa tændt Lys, saa har di ijkje Spor aijnad aa gijorra eijn aa invitera Madammen paa Kaffe aa go Kága aa sporrana, om hon vil varra saa venli aa gaa dom lid i Væijn i Kijykkened aa hojla Spetakkeled ver læje, saa ska ni se hon e i sit Es. Saa fyrrar hon, sa ded bræijner kansje i bæijge Karklonana, aa hon slaar Stenolja paa Lámparna sa di kaijn bræijna hela Autanijn, aa saa staar hon aa trættes me Jer i Kijykkened aa ver Kaffeboared aa puffar Folk i Sian aa sajer te dom: Du kaijn saamæijn godt tá eijn Bidda Hveddebró áu, du behöver inte sidda der aa æda enbart Kringla, du. Saa ska I bára hora, der blir en Skrattan, aa der væltes et Pár Koppa Kaffe paa Bored, aa saa gaar ded hela saa godt, naar bára Gamlemoer e me, aa hon e i ded retta Humøred, sa Albouana e paa dorra Plás, ræt ud te Sian. Men for monga Aar sin haddet vel nær gaad galed me hæijnes Hanka vel. Va der inte Gymnastik i Hused jo, aa hon synes a ded va ravnemaj Sjov aa se paad, aa derfor sto hon midt paa Passifikkbanijn. Men naar saa de unge Karana skulde sprija over Hestijn me lant Teløv, va der eijn aa dom uforskammad nok te aa tá læje Vaj, aa daa haijn kom halla Væijn sto hon der, aa haijn fijk sijn ena Arm ijn om deijn ena Hankijn, aa sikkenen avedom — Polka der ble, aa hvem troer I, der sijæjld?

Men ded va Møded vi kom fraa, naar I nu gijor i Orden ætte Jer saa godt I kaijn aa gijer heijne lid for aa rømma op Daijn ætte, saa kaijnad gjærna varra, hon fyrrar aa tæuner Lys næsta Gong au, dersom I e slidskena nok te aa invitera heijne. Æjlans kaijn I hondamaj fyra sæl aa gaa te Nábona aa laana Lámpar aa tæna Lys i Hused, hvis I vil há varmt aa lyst, Aa hvis I vil se hela Autanijn, kaijn I forlademaj sæl slaa

Flagsangen.

Melodi: Georg Rygaard.
 Der er ingenting, der maner som et Flag, der gaar til Top, mens det drager vore Hjerter og vort Sind mod Himlen op — og det vajer under Saling som en flammende Befaling. Aa, men ogsaa som en Hvisken om det største som jeg ved: Ikke din og ikke min, men hele Folkets Evighed.

Det har vajet for de Slægter, hvorved vi og vort blev til, over Fredens milde Toner, over Kampens hede Spil. Det var forrest naar de sejred, det var med dem naar de fejred langt fra Hjemmet, Hjemmets Fester, — det var raabet naar de stred, og det sidste Suk i Bølgen, naar det stolte Skib gik ned. —

Derfor blotter vi vort Hoved, hver Gang Flaget gaar til Top, mens det drager vore Hjerter og vort Sind mod Himlen op. Det er vore Drømmes Tolk, det er baade Land og Folk — lad dit hvide Kors forkynde for hver fremmed Havn og Red — omend hele Verden strides jeg er Danmark, jeg er Fred.

Axel Juel.

Bornholmsk.

Af Lærer L. K. Larsen (Rytterknægten.)

III.

At Bornholmsk holdes saa lidt i Ære, som Tilfældet er, skyldes formodentlig til Dels dette, at vi ikke har nogen Litteratur paa Bornholmsk. Sproget er i saa ringe Udstrækning blevet benyttet til skriftlig Fremstilling, at vi kun med Besvær staver os igennem de enkelte Forsøg, der nu og da gøres, og som jo ikke alle er lige vellykkede.

Medens Færingerne, der ikke er halvt saa mange som vi, har baade Litteratur og Presse paa deres eget Sprog, har vi ingen af Delene og ingen Udsigt til foreløbig at faa det, da vi mangler den dertil fornødne Interesse; og medens Færingerne har Skoleundervisning paa deres eget Sprog ved Siden af Danskundervisningen, saa er Kravet her, at hver eneste af Skolens Timer bør være en Time i Dansk. Der er heri ingen Undtagelse for Bornholmsk Vedkommende, og i denne Forbindelse vilde det næppe nytte at hævde, at Bornholmsk ogsaa er Dansk.

